

List do Członków i nie tylko...

We wszystkich krajach świata ludzie szukają wizji, która wzbudziłaby nadzieję i potwierdziła sens ich życia. U nas nie jest inaczej. Jest nawet trudniej, bo więzi społecznie się rwą i każdy jest sobie – panem na zagrodzie. Jednym słowem musimy znaleźć jakąś wspólną prawdę, choćby tę, że $2+2=4$, jak o tym z przejęciem przekonywał Młynek do kawy.

Ta wspólna prawda nie jest daleko. Oto prawem paradoksu 25 teatrów lalek z okresu PRL istnieje w dalszym ciągu jako odrębny gatunek, tak właśnie postrzegany przez organa władzy i przez krytykę. Teatry te mają własną infrastrukturę w postaci wyższego szkolnictwa artystycznego, festiwalu, czasopisma... Uprawiają one rozmaite konwencje i stosują różnorodne środki wyrazu, ich przedstawienia w wielu wypadkach nie różnią się od przedstawień teatrów aktorskich, a jednak... są razem. Są (jesteśmy) pewną wspólnotą.

A zatem spróbujmy siebie określić we wspólnym działaniu i we wspólnej refleksji, w myśleniu o wartościach, ku którym zmierzamy. Każdy może mieć w tym względzie inicjatywę. Nasze stowarzyszenie będzie je wspomagać, także posiadanymi środkami*. Ale najważniejsze są inicjatywy Członków i tych pozostałych...

Życzę powodzenia w nowym 2004 roku!

Henryk Jurkowski

* Te środki są niewielkie, więc przyjmijcie ze zrozumieniem podniesienie wysokości składki członkowskiej. I wpłacajcie ją jak najszybciej, bo kto szybko daje, ten...

Scena Monodram

15 listopada podczas uroczystości inauguracyjnych 32 edycji festiwalu WROSTJA dokonano otwarcia jedynej w kraju stałej Sceny Monodram, działającej przy Wrocławskim Teatrze Lalek. Scenie nadano imię Andrzeja Dzięziula, a tablicę dedykacyjną odsłoniła prof. Anna Proszkowska. *Otwierając Scenę Monodram – deklarują inicjatorzy przedsięwzięcia – restytuujemy wrocławską tradycję funkcjonowania nad Odrą jedynej w kraju stałej sceny teatru jednoosobowego. Od początków istnienia, od roku 1967, jej artystyczne fundamenty współtworzyli lalkarze, aktorzy WTL, spośród których wspomnieć wypada nade wszystko Andrzeja Dzięziula i jego pamiętne spektakle zagrane w Piwnicy Świdnickiej: „Wielki Książę” wg Szekspira, „Stan Iosów Fausta” na podstawie tekstów Goethego i Marlowe’a, które potem zdobywały sławę zagraniczną, obwożone po Europie.*

Według oczekiwań inicjatorów uruchomienia sceny – Wrocławskiego Teatru Lalek i Wrocławskiego Towarzystwa Przyjaciół Teatru – scena będzie miejscem prezentacji spektakli jednoosobowych z aktualnego repertuaru WTL, prezentacji dokonań studentów wrocławskiej PWST, impresaryjnych pokazów najwybitniejszych monodramów realizowanych na innych scenach oraz pokazów zagranicznych spektakli teatrów jednego aktora (we współpracy z festiwalami WROSTJA).

55 lat Arlekina

Jubileusz 55-lecia świętował w styczniu Teatr Lalek Arlekin w Łodzi. Z tej okazji wydano publikację *Teatr Lalek Arlekin 1999-2003* (red. Elżbieta Siępietowska), zawierającą m.in. artykuły-wspomnienia Waldemara Wolańskiego, Stanisława Ochmańskiego, Urszuli Reczkowskiej-Reiter, a także część dokumentującą dorobek teatru.

Z uroczystościami jubileuszowymi zbiegło się ważne dla Arlekina wyróżnienie: Nominacja do nagrody Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego za twórczość dla dzieci i młodzieży „Sztuka Młodym”, wręczona dyr. Waldemarowi Wolańskiemu w grudniu 2003 roku.

FESTIWALE

NAGRODY

KONKURSY

Eurofest

Eurofest – Międzynarodowy Festiwal Teatrów dla Dzieci i Młodzieży Krajów Kandydujących do Unii Europejskiej odbywał się w Słupsku w dniach 13–19 września 2003 roku. Organizatorem był Teatr Tęcza. W festiwalu wzięły udział zespoły teatralne z 10 krajów: Litwy, Łotwy, Estonii, Czech, Słowacji, Słowenii, Węgier, Malty, Cypru i Polski. Polskę reprezentował słupski Teatr Tęcza ze spektaklem *Nieznane słońce* w reż. Wiktora Klimczuka oraz Teatr Miniatura z Gdańska ze spektaklem *Pippi Langstrump* w reż. Zdzisława Jaskóły. Zaprezentowano 21 spektakli, odbyły się też imprezy towarzyszące.

Jury dziecięce przyznało swoje nagrody. Nagrodę Główną otrzymał Teatr Maškrta z Koszyc (Słowacja) za spektakl *Wzajemne ustępstwa w miłości*, a trzy równorzędne wyróżnienia jury dziecięce przyznało Teatrowi Mini z Ljubljany (Słowenia) za *Szczęśliwego księcia*, Teatrowi Bobita z Pecs (Węgry) za *Dziadka do orzechów* oraz Teatrowi Ilmarine z Narwy (Estonia) za spektakl *Jak Bóg Uku stworzył ziemię estońską*.

Jak informują organizatorzy, festiwal będzie kontynuowany jako impreza cykliczna, prezentująca dorobek teatralny Zjednoczonej Europy.

Korczak 2003

Międzynarodowy Festiwal Teatrów dla Dzieci i Młodzieży Korczak 2003 odbywał się w Warszawie od 15 do 20 września. Wystąpiły teatry lalkowe z Wrocławia (*Jak Małoluszek poszedł szukać Olbrzymia*), Łomży (*Ubogi książę*), Warszawy (*Lalka z Królem olch*, *Gulliver z Szewczykiem Dratwą*), Białegostoku (*Krótki kurs poezji dziecięcej*), Kielc (*Rudy Dżiń*), Torunia (*Pierścień i róża*), Lublina (*Olbrzymi*) i Olsztyna (*Dzikie łabędzie*), dramatycznie z Warszawy (Teatr Syrena – *Pinokio*, Teatr Rampa – *Król Maciuś I*, Teatr Nowy – *O dwóch takich co ukradli księżyc*) i Elbląga (*Słuby panińskie*) oraz Nationaltheater Mannheim z Niemiec z *Robinsonem Crusoe* i Teatr Lalek z Seulu z *Koncertem marionetek*.

Atesty ASSITEJ

- *Czarnoksiężnik z Archipelagu*, Teatr Lalki, Maski i Aktora Groteska, Kraków, reż. **Adolf Weltschek**
- *Tygrys Pietrek*, Teatr Lalki, Maski i Aktora Groteska, Kraków, reż. **Grzegorz Kwieciński**
- *Olbrzymi*, Teatr im. H. Ch. Andersena, Lublin, reż. **Jerzy Bielunas**
- *Ubogi książę*, Teatr Lalki i Aktora, Łomża, reż. **Stanisław Ochmański**
- *Biały statek*, Opolski Teatr Lalki i Aktora im. A. Smółki, reż. **Aleksiej Leliawski**

- *Oni*, Teatr Animacji, Poznań, reż. **Lech Chojnacki**
- *Ballada o szczęściu*, Teatr Animacji Poznań, reż. **J. Ryl-Krystianowski**
- *Pierścień i róża*, Teatr Baj Pomorski, Toruń, reż. **Janusz Ryl-Krystianowski**
- *Przygody Sindbada Żeglarza*, Teatr Polski Warszawa, reż. **Jarosław Kilian**
- *Jak Małoluszek poszedł szukać Olbrzymia*, Wrocławski Teatr Lalek, reż. **Petr Nosalek**
- *Dzikie łabędzie*, Olsztyński Teatr Lalek, reż. **Marcin Jarnuszkiewicz**

Nagrodę imienia Jana Dormana otrzymał Jarosław Kilian, a nagrodę PO ASSITEJ w dziedzinie krytyki teatralnej – Aleksandra Rembowska –

Toruńskie Spotkania

Jubileuszowe X Międzynarodowe Toruńskie Spotkania Teatrów Lalek odbywały się w dniach 27 września – 3 października 2003. Wystąpiło 11 teatrów z Włoch, Bułgarii, Niemiec, Rosji i Polski. Jury pod przewodnictwem Henryka I. Rogackiego przyznało następujące nagrody i wyróżnienia.

Wyróżnienia dla:

- **Tatiany Melnikowej** za scenografię (*Śpiąca królewna*, Petersburg)
- **Jacka Ostaszewskiego** za muzykę (*Co się dzieje z modlitwami niegrzecznych dzieci*, Teatr Pleciuga Szczecin)
- **Teatru Laboratorium** z Oldenburga za obraz człowieka wrażliwego w przedstawieniu *Kiedy znów będą mały dedykowanym Januszowi Korczakowi*.
- Nagrodę aktorską zdobyła **Elna Agiejewa** (Dom Lalek, Petersburg) za rolę w *Śpiącej królewnie*
- Nagrodę za reżyserię – **Anna Augustynowicz** (*Co się dzieje z modlitwami niegrzecznych dzieci*) oraz **Claudio Cinelli** z Włoch (*Rytm serca*)
- Nagrodę za scenografię **Jadwiga Mydlarska-Kowal** (*Córka Króla Mórz*, WTL)
- Nagrodę za muzykę – **Marcin Mirowski** (*Córka Króla Mórz*, WTL)
- Nagrodę Główną jury przyznało spektaklowi *Co się dzieje z modlitwami niegrzecznych dzieci* Teatru Pleciuga w Szczecinie (reż. Anna Augustynowicz).

Jury dziecięce przyznało

- **GRAND PRIX** dla przedstawienia *Córka Króla Mórz* Wrocławskiego Teatru Lalek
- nagrodę aktorską za stworzenie postaci scenicznej najbliższej dzieciom **Małgorzacie Wolańskiej** za rolę Narratora w przedstawieniu *Krawiec Niteczka* Teatru Malutkiego z Łodzi.

ZASP Nagrodę im. Jana Wilkowskiego przyznał **Elinie Agiejewej**, aktorce Teatru Dom Lalek z Sankt Petersburga za wybitną kreację aktorską oraz mistrzowską animację w przedstawieniu *Śpiąca Królewna*.

FESTIWALE

NAGRODY

KONKURSY

OFTL w Opolu

21 Ogólnopolski Festiwal Teatrów Lalek w Opolu odbywał się w dniach 13-18 października 2003. W konkursie wystąpiło 9 teatrów polskich z 10 przedstawieniami; poznański Teatr Animacji ze spektaklem *Śnieżka* w reż. Janusza Ryla-Krystianowskiego, Opolski Teatr Lalek z przedstawieniem *Jak Matolusz poszedł szukać Olbrzyma* w reż. Krystiana Kobyłki i *Białym statkiem* w reż. Aleksieja Leliawskiego (poza konkursem pokazano ponadto *Kasztankę*), Teatr Kalong z Wrocławia z *Lekcją anatomii doktora Tulpa* wg Rembrandta, Wrocławski Teatr Lalek z *Córka Króla Mórza* w reż. Beaty Pejcz, Teatr Baniałuka z Bielska-Białej z *Pinokiem* w reż. Zbigniewa Lisowskiego, toruński Baj Pomorski z widowiskiem *O rybaku i złotej rybce* w reż. Czesława Sierki, BTL z *Lisem Przecherą* w reż. Wojciecha Kobrzyńskiego, Olsztyński Teatr Lalek z *Dzikimi łabędziami* w reż. Marcina Jamuszkiewicza oraz warszawski Guliwer z *Jaskółeczką* w reż. Zbigniewa Lisowskiego. Poza konkursem wystąpił Teatr LaMaMa z Nowego Jorku ze spektaklem *9 Okien*, Grzegorz Kwieciński ze swoim Teatrem Ognia i Papieru (*Wieża*) oraz studenci wrocławscy i białostoccy.

Jury pod przewodnictwem Anny Proszkowskiej postanowiło nie przyznawać nagrody Głównej, przyznało natomiast następujące nagrody i wyróżnienia:

- Dwie Pierwsze, równorzędne nagrody za stworzenie oryginalnych, autorskich wypowiedzi teatralnych
  - **Marcinowi Jamuszkiewiczowi**, autorowi przedstawienia *Dzikie łabędzie* za piękno, prawdę i szlachetność formy teatralnej
  - **Aleksiejowi Leliawskiemu**, autorowi przedstawienia *Biały statek* za etyczne przesłanie i odwagę w podejmowaniu trudnych problemów współczesnych
- Jury przyznało też dziesięć równorzędnych nagród po dla:
  - **Krystiana Kobyłki** za reżyserię przedstawienia *Jak Matolusz poszedł szukać Olbrzyma*
  - **Evy Farkašovej** i **Jána Zavarškyego** za scenografię do przedstawienia *Jak Matolusz poszedł szukać Olbrzyma*
  - **Marcina Mirowskiego** za muzykę do przedstawienia *Jak Matolusz poszedł szukać Olbrzyma*
  - **Piotra Nazaruka** za muzykę do przedstawienia *Jaskółeczka*
  - **Jacka Gębury** za choreografię w przedstawieniu *Jak Matolusz poszedł szukać Olbrzyma*
  - **Lecha Gwiła** za rolę Najmłodszego w przedstawieniu *Dzikie łabędzie*
  - **Jana Kalety** za rolę Kronikarza Chimeryka w przedstawieniu *Jak Matolusz poszedł szukać Olbrzyma*
  - **Magdaleny Kiszko** za rolę Jaskółeczki i Jutrzenki w przedstawieniu *Jaskółeczka*
  - **Anny Kukułowicz** za rolę Elizy w przedstawieniu *Dzikie łabędzie*

- **Tomasza Szczygielskiego** za rolę Chłopca w przedstawieniu *Biały statek* i za rolę Edwarda w przedstawieniu *Jak Matolusz poszedł szukać Olbrzyma*

- Jury przyznało dwa wyróżnienia dla:
  - **Wojciecha Kobrzyńskiego** za scenariusz przedstawienia *Lis Przechera*
  - **Zbigniewa Lisowskiego** za reżyserię przedstawienia *Jaskółeczka*
- Jury postanowiło przyznać Nagrodę Honorową za koncepcję i zbiorową kreację krasnali w przedstawieniu *Śnieżka* w reżyserii Janusza Ryla-Krystianowskiego.
- POLUNIMA swój Dyplom Honorowy przyznała Tomaszowi Szczygielskiemu za rolę Chłopca w *Białym statku*.
- ZASP Nagrodę im. Jana Wilkowskiego uhonorował Tomasz Szczygielski i Agnieszka Zyskowska za rolę Chłopca w *Białym statku*.

Lalka, Loutka, Babka, Bab

Festiwal Wyszehradzki pod hasłem Lalka, Loutka, Babka, Bab zorganizował w dniach 23-26 października Wrocławski Teatr Lalek. Do udziału w przeglądzie zaprosił Teatr Drak z Czech (*Aniolowie, Medardo i Pamela*), Ciroka Babaszinhaz z Węgier (*Teatr Cieni*), Babkove Divadlo na Razcesti ze Słowacji (*Boľko i Boľka*), Opolski Teatr Lalki i Aktora (*Czy mogę stworzyć świat*). Gospodarze festiwalu pokazali 101 *Dalmatyńczyków*.

Betlejem Lubelskie

Po raz drugi odbywał się w Lublinie (12-14 grudnia) Międzynarodowy Festiwal Teatralny spektakli bożonarodzeniowych. W Betlejem Lubelskim wystąpił Teatr Lalek z Pilzna ze spektaklem *Wszedła gwiazda nad Betlejem*, Krymski Teatr Lalek z widowiskiem *Byk, osioł i gwiazda*, Teatr Kobalt z Berlina z *Historią Bożonarodzeniową*, Teatr Lalki i Maski Wertep z Łodzi z *Pastorałką* oraz gospodarze z Wertepem. W ramach imprez towarzyszących odbyły się też koncerty oraz spotkania warsztatowe (*Szopka i edukacja* - prowadzenie Ewa Tomaszewska i *Szopka i teatr* - prowadzenie Anna Kasjaniuk).

FESTIWALE • NAGRODY

KON-TEKSTY

Poznański Teatr Animacji powołał do życia nowy festiwal. KON-TEKSTY – Ogólnopolski Festiwal Polskich Sztuk Współczesnych dla Dzieci i Młodzieży odbył się po raz pierwszy w Poznaniu w dniach 17-22 listopada 2003. W przeglądzie poświęconym współczesnej dramaturgii polskiej wystąpiły – obok gospodarzy (*Ślimaczek i Zmorka* Anny Bocian, *Bajka o szczęściu* Izabeli Degórskiej oraz *Nieobecny* Krystyny Choloniewskiej) – teatry lalkowe z Warszawy (Lalka z *Królem ołch* Marka Ciunela i *Gulwiewer* z *Jaskółeczką* Tadeusza Słobodzianka) i Teatr Lalek z Opola ze spektaklem *Czy mogę stworzyć świat* Krystiana Kobyłki i Zbigniewa Bitki. Teatr Ludowy z Krakowa pokazał *Odłot* Inki Dowłasz, Teatr Dramatyczny z Wałbrzycha *Piaskownicę* Michała Walczaka, a Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu *Rysunki na pamiętkę* Bożeny Borek.

Przeglądowi spektakli towarzyszyły spotkania dyskusyjne prowadzone przez: prof. Przemysława Czaplńskiego, prof. Ryszarda Przybyłskiego, Romana Kordzińskiego, Annę Augustynowicz i Zbigniewa Rudzińskiego.

Festiwal miał charakter konkursu. Jury obradujące pod przewodnictwem Hanny Baltyń przyznało:

III nagrodę **Teatrowi Ludowemu z Krakowa za spektakl *Odłot Inki Dowłasz*** w reżyserii autorki – za konsekwentne realizowanie idei „Terapia przez teatr”.

Dwie równorzędne pierwsze nagrody **Teatrowi Lalka z Warszawy** za spektakl *Król Ołch* Violetty Bogorodź i Marka Ciunela w reżyserii Marka Ciunela – za poruszenie trudnej problematyki dojrzewania i bogactwo teatralnego świata stworzonego na scenie oraz **Teatrowi Dramatycznemu z Wałbrzycha** za spektakl *Piaskownica* Michała Walczaka w reżyserii Piotra Kruszczyńskiego – za odsłonięcie dorosłych problemów w świecie dziecka i dziejącego oblicza współczesności.

W kategorii „Najciekawsza sztuka dla dzieci i młodzieży” jury nagrodziło dramat *Michała Walczaka Piaskownica* – za wyczerpanie na teraźniejszość, instynkt dramatyczny i słuch językowy.

Korzystając z istniejącej puli nagród jury postanowiło także utworzyć jednorazową nagrodę „Dla najlepszego aktora Festiwalu”. Nagrodę przyznano **Monice Babuli** za rolę Chłopca w spektaklu *Król Ołch*.

Ponadto jury przyznało dwa wyróżnienia honorowe: **Dorocie Chanieckiej** za teatralnie bogatą rolę Dziewczynki w spektaklu *Ślimaczek i Zmorka* oraz **Jerzemu Moszkowiczowi** za pokazanie dwóch interesujących współczesnych tekstów osławiających problematykę choroby i śmierci oraz dylematy życia i komunikacji w rodzinie w sposób teatralnie klarowny i wzruszający.

Grand Prix Festiwalu Kon-teksty 2003 jury przyznało **Antoniemu Kończalowi, Januszowi Rył-Krystianowskiemu, Katarzynie Grajewskiej i całej Zespółowi Teatru Animacji** za świetną ideę ogólnopolskiego festiwalu sztuk dla dzieci i młodzieży i za jego perfekcyjną organizację.

P R E M I E R Y •

wrzesień

Sląski Teatr Lalki i Aktora Ateneum, Katowice:

Ferdynand Wspaniały – Ludwik J. Kern.

Reż. Marek Wit, scen. Tomasz Volkmer,
muz. Pavel Helebrand, choreog. Tomasz Wygoda.
Premiera 3 września.

Teatr Lalki Aktora Kubuś, Kielce:

Królowna Śnieżka – wg braci Grimm.

Adapt. Irena Dragan, reż. Henryk Bielski,
scen. Alexander A. Łabiniec,
muz. Teresa Ostaszewska.
Premiera 14 września.

Teatr Groteska, Kraków:

Gołem.

Reż. Krystian Kobyłka, scen. Joanna Braun,
muz. Lech Jankowski.
Premiera 27 września.

Opolski Teatr Lalki i Aktora, Opole:

Kasztanka – Antoni Czechow

Reż. Aleksiej Leliawski,
scen. Tatiana Nersisian,
muz. Aleksander Kryształowicz.
Premiera 14 września.

Teatr Lalek Rabcio, Rabka:

Kopciuszek – bracia Grimm.

Adapt. reż. i scen. Konrad Dworakowski,
muz. Piotr Klimek.
Premiera 27 września.

Teatr Maska, Rzeszów:

Niebieski Piesek – Gyula Urban.

Reż. Krzysztof Niesiołowski, scen. Zbigniew Burkacki,
muz. Jerzy Derfel.
Wznowienie wrzesień.

Baśńowy Las – Jan Ośnica.

Reż. Krzysztof Niesiołowski, scen. Zbigniew Burkacki,
muz. Bogumił Pasternak.
Premiera wrzesień

Teatr Lalek Pleciuga, Szczecin:

Tymoteusz wśród ptaków – Jan Wilkowski.

Reż. Zbigniew Niecikowski, scen. Katarzyna Banucha,
muz. Piotr Klimek.
Premiera 20 września.

Teatr Baj Pomorski, Toruń:

Cyrk Dekameron – Piotr Tomaszuk.

Reż. Piotr Tomaszuk, scen. Eva Farkašová, Jan Závorský,
muz. Piotr Nazaruk.
Premiera 27 września.

PREMIERY • PREMIERY

Teatr Baj, Warszawa:

Złote jajko – Jurate Januskeviciute.
Reż. i scen. Jurate Januskeviciute.
Premiera 27 września.

Wrocławski Teatr Lalek, Wrocław:

101 Dalmatyńczyków – Dodie Smith.
Adapt. i reż. Jerzy Bielunas,
scen. Elżbieta Terlikowska,
Aleksander Maksymiak,
muz. Tomasz Łuc,
choreog. Katarzyna Aleksander.
Premiera 21 września.

październik**Teatr Lalek Baniałuka, Bielsko-Biała:**

Samotność – Bruno Schulz.
Adapt. i reż. François Lazaro, scen. Jerzy Zitzman,
muz. Bogumił Pasternak.
Wznowienie 24 października.

Teatr Lalki i Aktora Kubaś, Kielce:

Królewski Jeleń – Andrzej Żak.
Reż. Irena Dragan,
scen. Alexander A. Łabiniac,
muz. Marek Trecz.
Premiera 11 października.

Teatr im. Andersena, Lublin:

Tim Talar albo sprzedany śmiech
– wg Jamesa Krussa.
Insc. i reż. Włodzimierz Felenczak,
scen. Beata Hundertmark, muz. Gabriel Menet,
ruch scen. Krzysztof Dziemaszkiewicz.

Teatr Lalki Aktora, Łomża:

Rudy Dżil – J.R.R. Tolkien.
Adapt. i reż. Zbigniew Głowacki, scen. Halina Zalewska-
Słobodzianek, muz. Bogdan Szczepański.
Premiera 26 października.

Teatr Lalka, Warszawa:

Królowa Śniegu – wg Hansa Ch. Andersena.
Adapt. i reż. Ewa Sokół-Malesza, scen. Mikołaj Malesza,
muz. Waldemar Wróblewski.
Premiera 18 października.

listopad**Teatr Dzieci Zagłębia, Będzin:**

Mała Syrenka – wg Andersena.
Reż. Siergiej Brizan, scen. Michaił Nikołajew,
muz. Lev Etinger.
Premiera 8 listopada.

Małe opowieści biblijne – Sławomir Walaszczyk.

Reż. Maciej K. Tondera, scen. Wasyl Wychodzewski,
muz. Włodzimierz Szomański, choreog. Marta Bury.
Premiera 15 listopada.

Teatr Lalek Baniałuka, Bielsko-Biała:

O diabełku Wiołku – Pierre Gripari.
Adapt. Lech Chojnacki, reż. Petr Nosalek,
scen. Pavel Hubička, muz. Pavel Helebrand.
Premiera 30 listopada.

Teatr Groteska, Kraków:

Parady – Jan Potocki.
Reż. Wiesław Czołpiński, scen. Rajmund Strzelecki,
muz. Andrzej Kurylewicz.
Premiera 8 listopada.

Koniec świata – Konstanty I. Gałczyński.

Scenariusz Włodzimierz Jasiński, Reż. Ziuta Zajacówna,
scen. Małgorzata Zwolińska, muz. Roman Opuszyński,
choreog. Tomasz Gołębiowski.
Premiera 22 listopada.

Olsztyński Teatr Lalek, Olsztyn:

Smok Kuba – Mariusz Kozubek.
Reż. Lech Chojnacki, scen. Dariusz Panas,
muz. Krzysztof Dzierma.
Premiera 15 listopada.

Teatr Animacji, Poznań:

Ślimaczek i Zmorka – Anna Bocian.
Reż. Janusz Rył-Krystianowski, scen. Izabela Kolka,
muz. Robert Łuczak, choreog. Władysław Janicki.
Premiera 9 listopada.

Teatr Maska, Rzeszów:

*O dwóch takich
co ukradli księżyc*
– Kornel Makuszyński.
Reż. Irena Dragan,
scen. Urszula Kubicz-Fik,
muz. Teresa Oślaszewska.
Premiera 30 listopada.

PREMIERY • PREMIERY

Teatr Gullwer, Warszawa:*Ołbrzym* – Philippe Dorin.Reż. Piotr Tomaszuk, scen. Eva Farkašová,
muz. Piotr Nazaruk.

Premiera 15 listopada.

grudzień**Teatr Miniatura, Gdańsk:***Czarnoksiężnik z Krainy Oz* – Frank Baum.Reż. i adapt. Czesław Sierko, scen. Izabela Toroniewicz-
Wyszomirska, muz. Robert Łuczak,
choreog. Paulina Wycichowska.

Premiera 12 grudnia.

Wrocławski Teatr Lalek, Wrocław:*Sen nocy letniej* – William Shakespeare.Adapt. Josef Krofta, Miroslav Klima, reż. Josef Krofta,
scen. Dalibor Baca, Jana Bacova Kroftova,
muz. Zbigniew Karnecki, choreog. Jacek Gębura.

Premiera 21 grudnia.

Teatr Animacji, Poznań:*Pastorałka Betlejomska*.Układ i oprac. tekstu Katarzyna Grajewska,
Tadeusz Pajdała, insc. i reż. Janusz Ryl-Krystianowski,
scen. Dariusz Panas, muz. Robert Łuczak,
choreog. Władysław Janicki.
Premiera 13 grudnia.**Teatr Lalki Tęcza, Słupsk:***Wielki Iwan* – Sergiej Obraczow, Sergiej Prisobrażeński.Reż. Małgorzata Kamińska-Sobczyk,
scen. Aleksander Sidorow,
muz. Włodzimierz Jarmolowicz.

Premiera 6 grudnia.

Teatr Lalek Pleciuga, Szczecin:*8 dni stworzenia świata* – Krzysztof Rau.Insc. i reż. Krzysztof Rau,
współpraca scen. Małgorzata Mac.**Teatr Baj Pomorski, Toruń:***Pastorałka* – spektakl plenerowy.

Reż. Zbigniew Lisowski.

Premiera 21 grudnia.

styczeń 2004**Teatr Lalki i Aktora Ateneum, Katowice:***Przypowieść o szczęściu* – Krystyna Jakóbczyk.Reż. Krystyna Jakóbczyk, scen. Eva Farkašová,
muz. Marek Wilczyński, choreog. Henryk Konwiński.
Premiera 30 stycznia.**Teatr Lalki i Aktora Kubuś, Kielce:***Baśń o...* – Małgorzata Kamińska-Sobczyk.Reż. Małgorzata Kamińska-Sobczyk,
scen. Dimitr Aksjonow, muz. Jerzy Stachurski.
Premiera 24 stycznia.**Teatr Lalki i Aktora Pinokio, Łódź:***Gra o szczęście* – Jan Drewński i Beata Pejcz.Reż. Beata Pejcz, scen. Agnieszka Warcholińska,
muz. Jan Walczyński.
Premiera 17 stycznia.**Olsztyński Teatr Lalek, Olsztyn:***Ania z Zielonego Wzgórza* – Lucy Montgomery.Reż. Krzysztof Rościszewski, scen. Ewa Strebekko,
muz. Włodzimierz Jarmolowicz.
Premiera 24 stycznia.**Teatr Maska, Rzeszów:***Niedźwiedź, Oświadczyły* – Antoni Czechow.Reż. Jan Bleszyński, scen. Krzysztof Mołyka.
Premiera 17 stycznia.**Wałbrzyski Teatr Lalki i Aktora, Wałbrzych:***Mały Tygrys i kapitan Morgan* – Grzegorz Kwieciński.Reż. Grzegorz Kwieciński,
Premiera 31 stycznia.**Teatr Baj, Warszawa:***Bajka o szczęściu* – Izabela Degórska.Insc. i reż. Janusz Ryl-Krystianowski,
scen. Jacek Zagajewski, muz. Robert Łuczak.
Premiera 4 stycznia.

JUBILEUSZE

Olsztyńskie Święto

Jubileusz 50-lecia obchodził Olsztyński Teatr Lalek (15-23 listopada). Uroczystości zorganizowano podczas dorocznych Olsztyńskich Spotkań Teatrów Lalek, co nadało świętu charakter szczególny. Olsztyński Teatr Lalek zaprezentował widzom swoją najnowszą premierę – *Smoka Kubę* w reż. Lecha Chojnackiego, pokazał także *Kartotekę T. Różewicza* w reż. Krzysztofa Rościszewskiego oraz *Dzikie ta-będzie Andersena* w reż. Marcina Jarnuszkiewicza. Gośćmi teatru były także zespoły zagraniczne – Dom Lalek z Petersburga (*Kopciuszek, Zimowa opowieść*), Anton Anderle ze swoim *Najmniejszym cyrkiem świata* oraz Teatr Papierowy Zbigniewa Micha (*Dziadek do orzechów*). W czasie Olsztyńskiego Tygodnia Teatrów Lalkowych wystąpili też studenci białostockiej Akademii Teatralnej ze spektaklem *Żywoły świętych* w reż. Bohdana Głuszcza.

Z okazji jubileuszu teatru wydano publikację *Olsztyński Teatr Lalek 1953-2003* w opracowaniu Elżbiety Lenkiewicz.

Jubileusz Pleciugi

Niecodzienny charakter miał jubileusz 50-lecia Teatru Lalek Pleciuga w Szczecinie. W ciągu trzydniowego święta (3-5 grudnia) miejscowa publiczność oraz licznie przybyli goście mieli okazję zobaczyć kilka przedstawień z bieżącego repertuaru teatru, uczestniczyć w najnowszej premierze *Pleciugi (8 dni stworzenia świata Krzysztofa Raua)* oraz obejrzeć studentów białostockiej Akademii Teatralnej w spektaklu *Żywoły świętych* w reż. Bohdana Głuszcza. Ważnym elementem jubileuszowego programu była polsko-niemiecka sesja *Dziś i jutro teatru lalek* prowadzona przez dr. Roberta Cieślaka, w czasie której swoje wystąpienia zaprezentowali: Krzysztof Niesiolowski, Stephan Schlatke (prezydent niemieckiej UNIMA), Joanna Rogacka, Wiesław Hejno, Henryk I. Rogacki, Zbigniew Rudziński, Hanna Bałtyn, Krzysztof Rau, Lucyna Kozieł, Arkadiusz Klucznik, Mirosława Kozłowska, Peter Farbes (Teatr w Schwedt, Niemcy), Jarosław Antoniuk, Marek Chodaczyński i Anna Garlicka.

Z okazji święta Pleciuga przygotowała specjalną wystawę prezentującą dorobek teatru, odbyła się też prezentacja i promocja polskich pism lalkarskich („Teatr Lalek”, „Animator”, „Gabil” – pismo wydawane przez gospodarzy) oraz pism lalkarskich ukazujących się w Niemczech. Swoją promocję miała też książka *Barwy świata baśni* (red. Elżbieta Chęcińska), będąca plonem ubiegłorocznej sesji teatrologicznej zorganizowanej przez Uniwersytet Szczeciński i Teatr Lalek Pleciuga.

Zaolziańska Bajka ma 55 lat

Pod koniec 2003 roku zaolziański Teatr Lalek Bajka obchodził 55 rocznicę istnienia. Zespół przygotował na jubileusz przedstawienie *Pinokio* wg Collodiego w reż. Marka Mokrowieckiego.

Początki ruchu lalkarskiego na Zaolziu sięgają czasów przedwojennych. W 1937 r. paru aktywistów i nauczycieli wzięło udział w kursie lalkarskim zorganizowanym w Starych Trokach k. Wilna. W rezultacie przy polskiej szkole w Czeskim Cieszynie powstał w 1938 r. Teatrzyk Lalek Bajka, zdublowany niebawem przez następną Bajkę, założoną tym razem w Ortowej. Tuż przed wybuchem wojny pojawił się jeszcze jeden zespół lalkarski – Iskra w Korńskiej. Do przedwojennych tradycji nawiązano – korzystając, jak większość polskich zespołów, z repertuaru i doświadczeń warszawskiego Baga – w 1948 r., wystawiając 2 marca premierowe przedstawienie sztuki M. Kownackiej *O szewczyku i królownie*. Założycielem odrodzonej Bajki był nauczyciel Ferdynand Król.

W 1958 r. szefem teatru został znany już satyryk, autor poczytnych humoresek gwarowych Adam Wawrosz. Za jego dyrekcji znacznie podniósł się poziom artystyczny. Bajka zaczęła zdobywać uznanie młodej i dorosłej publiczności.

W 1962 r. stery teatru obejmują wszechstronnie utalentowany artysta – znany jednak głównie z produkcji muzycznych i plastycznych – Bronisław Liberda. Jako reżyser, autor muzyki, projektów lalek i scenografii, wreszcie i jako aktor naznacza kolejne inscenizacje piętnem własnej indywidualności. W efekcie powstaje nie tylko nowatorski teatr autorski Liberdy, rodzi się także w pełni profesjonalny zespół. Oblicze Bajki zmienia się radykalnie. Formuje się teatr w niczym nie odbiegający poziomem od innych tego typu zawodowych placówek w Czechosłowacji i Polsce. Zostaje nawiązana współpraca z Okręgowym Teatrem Lalek w Ostrawie, Banialuką w Bielsku-Białej i katowickim Ateneum. Bajka zaczyna z powodzeniem brać udział w festiwalach w Toruniu i Opolu, wreszcie wyjeżdża na swe pierwsze zagraniczne – nie licząc Polski – w superlatywach później komentowane tournée do Budżiszyna.

Po odejściu Liberdy w 1983 r., dyrekcję teatru obejmowali: Paweł Żywczok oraz Franciszek Humel. Podczas ich kadencji zaczęli z Bajką współpracować cenieni w środowisku reżyserzy – Janusz Klimsza, J. Kilar, Marek Mokrowiecki.

Od 1993 r. Bajkę prowadzi Pawełka Niedoba. Dzięki jej staraniom teatr dysponuje obecnie własną salą teatralną, mieszcząca się na strychu gmachu ZG PZKO przy ul. Strzelniczej 28, tradycyjnie jednak nadal co rano wyjeżdża swoim podstarzałym „roburem” do szkół zaolziańskich, żeby dostarczyć uczniom regularnej porcji magii...

O słowie polskim i kulturze teatralnej nie mówiąc.

Halina Sikora

Personalia

- **Zbigniew Lisowski** wygrał konkurs na stanowisko dyrektora naczelnego i artystycznego Teatru Baj Pomorski w Toruniu i zastąpił na tym stanowisku Czesława Sierkę.
- W lipcu władze miasta Bielska-Białej odwołały ze stanowiska dyrektora Piotra Tomaszuka, powierzając obowiązki dyrektora **Lucynie Kozień**; obecnie jest ona dyrektorem artystycznym Baniakuki, a funkcję dyrektora naczelnego sprawuje od listopada 2003 **Andrzej Małaga**.
- Dyrektorem artystycznym Teatru Guliwer w Warszawie został od nowego sezonu artystycznego **Konrad Dworakowski**.
- W styczniu 2004 r. z funkcji dyrektora Wałbrzyskiego Teatru Lalek zrezygnował **Eugeniusz Koterla**.

Teatry za granicą

- Teatr Ognia i Papieru Grzegorza Kwiecińskiego wziął udział w festiwalu zorganizowanym przez litewski Teatr Laliu – w czerwcu w Panevezys zaprezentował spektakl *Odrof II*.
- Na zaproszenie Teatru Lele w Wilnie łomżyńscy lalkarze zaprezentowali na Litwie spektakl *Sklep z zabawkami A. Popescu* w reż. Jarosława Antoniuka (21-24 września).
- W dniach 5-9 listopada lubelski Teatr im. Andersena gościł w Debreczynie na jubileuszu Teatru Vojtina ze sztuką *Bracia Lwie Serce* Astrid Lingren w reż. Włodzimierza Felenczaka.
- Katowicki Teatr Lalki i Aktora Ateneum wziął w listopadzie udział w „Spotkaniu w kręgu przyjaciół” w Równem na Ukrainie, gdzie pokazał *Kalinowy dwór* Andrzeja Żaka i Jarosława Czypczara w reż. Henryka Konwińskiego.
- W dniach 28 listopada – 7 grudnia Opolski Teatr Lalki i Aktora uczestniczył w Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Lalek w Tolosie (Hiszpania), gdzie prezentował spektakl *Szewczyk* *Dratwka* M. Kownackiej w reż. Aleksandra Maksymiaka.

7 stycznia zmarł
Jerzy Skarżyński
wybitny scenograf polski
współtwórca
oblicza artystycznego i sukcesów
krakowskiej Groteski

Nagrody

Irena Dragan, dyrektor Teatru Lalki i Aktora Kubuś w Kielcach otrzymała tytuł „Przyjaciół dzieci” przyznawany przez uczniów szkół kieleckich: *Potrąfi Pani podzielić się z nami swoją pasją, od lat wprowadza nas w świat wyobraźni, fantazji, to dzięki Pani po raz pierwszy spotykamy się z teatrem* – napisali w uzasadnieniu uczniowie.

Irena Dragan otrzymała także wyróżnienie w plebiscycie „Człowiek Września” organizowanym przez kieleckie media.

Irena Dragan otrzymała także wyróżnienie w plebiscycie „Człowiek Września” organizowanym przez kieleckie media.

Wydawnictwa

W Wydawnictwie Ezop – coraz bardziej liczącym się na rynku wydawniczym i słynącym z pięknych edytorsko książek dla dzieci – ukazała się najnowsza książka Liliany Bardijewskiej, laureatki IBBY 2001 – *Bractwo Srebrnej Łyżeczki* z ilustracjami Edwarda Lutczyna. Na stronie z autografem autorka pisze:

Wszędzie można przeżyć niezwykłą przygodę – i nad oceanem, i nad księżką, i nad... talerzem. Bo najwspanialsze są wyprawy w głąb własnej wyobraźni. Ja najbardziej lubię wędrować piórem po białej kartce papieru. Tak właśnie poznałam Kajtkę i jego przyjaciół...

FOT. W. SIWIEK

Jubileusze twórców

- Jubileusz 35-lecia pracy na scenie obchodził **Mieczysław Dyrda**, aktor łódzkiego Arlekina.
- Jubileusz pracy twórczej obchodzili też aktorzy Teatru Lalek Pleciuga w Szczecinie: **Mariola Słomińska** (25-lecie, lipiec), **Dariusz Kamiński** (20-lecie, listopad), **Janusz Słomiński** (25-lecie, grudzień), **Mirosław Kucharski** (25-lecie, grudzień).
- 1 września jubileusz 20-lecia pracy artystycznej święciła **Urszula Szydlik-Zielonka**, aktorka Teatru Lalek Tęcza w Słupsku.
- We wrześniu jubileusz 20-lecia pracy artystycznej obchodził **Adam Błoniarski**, aktor kieleckiego Kubusia.